

EEN WEB VAN LEUGENS

Ian Rankin

Een web van leugens

Uit het Engels vertaald door Ralph van der Aa

the house of books

Oorspronkelijke titel: *In a House of Lies*
Oorspronkelijk uitgegeven door: Orion, Londen 2018
© John Rebus Ltd, 2018
© Vertaling uit het Engels: Ralph van der Aa, 2020
© Nederlandse uitgave: The House of Books, Amsterdam 2020
Omslagontwerp: Orion Publishing Group Limited
Omslagontwerp Nederlandse uitgave: Mark Hesseling, Wageningen
Omslagbeeld: © Arcangel Images SL
Foto auteur: © Hamish Brown
Typografie: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 443 6012 7
ISBN 978 90 443 6013 4 (e-book)
NUR 332

www.thehouseofbooks.com
www.overamstel.com

OVERAMSTEL
uitgevers

The House of Books is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Dinsdag

1

De auto werd gevonden doordat Ginger jaloers was op zijn vriendje Jimmy.

Ze waren die ochtend met z'n vieren in het bos. Het was februari en ze hadden een paar dagen vrij van school. Met de fiets waren ze zo ver mogelijk doorgereden, maar op een gegeven moment was het pad te overgroeid geraakt met wortels, die samen met gevallen takken een soort stormbaan vormden, en ze waren te voet verdergegaan. Ze waren alle vier elf en zaten bij elkaar in de klas: Ginger, Alan, Rick en Jimmy. Jimmy's fiets was het duurst, zoals hij altijd de duurste spullen had, of het nou zijn kleding, zijn rugzak of zijn fiets was. Zijn ouders kochten alleen het beste van het beste. Zijn slaapkamer stond vol gameconsoles, en hij had de allernieuwste spellen. Dat was de reden waarom Ginger wachtte tot Jimmy aan de rand van de diepe geul stond, zwetend en hijgend na al dat geren en gespring, voordat hij hem een duw gaf. Hij duwde helemaal niet hard. Hij had Jimmy alleen willen laten schrikken en misschien een meter de helling af willen laten glijden, en hij had gedacht dat Jimmy zonder hulp wel weer klauwend omhoog zou kunnen komen terwijl de anderen lachend toekeken en alles filmde. De helling was echter steil en glibberig, en Jimmy gleed helemaal naar beneden en viel tussen de varens, doornstruiken en brandnetels op de grond.

'Dat was ik niet,' zei Ginger. Dat was zijn vaste uitspraak, of het nu in de klas was, op het schoolplein of thuis. Alan vloekte binnensmonds terwijl hij over de rand keek. Rick hield de achterkant van

Alans hoody vast, alsof hij bang was dat Ginger nog meer grappen in petto had.

‘Dat wás ik niet,’ herhaalde Ginger, luider nu.

Ze keken allemaal toe hoe Jimmy overeind kwam. Hij keek naar zijn handen om te zien of hij was geprikt door de brandnetels en voelde aan zijn gezicht, en toen boog hij zich voorover om een afgebroken tak te pakken.

‘Hij gaat het je betaald zetten,’ zei Alan plagend tegen Ginger.

Maar Jimmy porde met de tak tussen de varens en schoof die zo goed hij kon opzij, totdat ze allemaal konden zien wat daar verborgen was.

‘Iemand heeft hier een auto achtergelaten,’ riep Jimmy omhoog.

‘Dat gebeurt zo vaak,’ merkte Rick op. ‘Kun je naar boven klimmen?’

Maar Jimmy negeerde hem. Hij liep om de auto heen en probeerde de planten en takken eraf te krijgen. De ramen waren nog heel, maar ze waren bedekt met een laagje mos. Jimmy trok zijn mouw over zijn hand en begon over het glas te vegen.

De andere jongens keken elkaar aan. Alan begon als eerste de helling af te klauteren, en Rick en Ginger volgden zijn voorbeeld.

‘Zie je iets wat we mee kunnen nemen?’ informeerde Alan. Jimmy drukte zijn gezicht tegen het glas. Hij probeerde het portier aan de bestuurderskant open te krijgen, maar dat zat potdicht.

‘Volgens mij is het een Polo,’ mompelde Ginger. Toen, ter verduidelijking: ‘De auto. Het is een Volkswagen Polo.’

Rick wreef mos over zijn handen. ‘Ik heb me geprikt aan de brandnetels,’ zei hij klagend.

Alan was om de auto heen naar de passagiersplaats gelopen en rukte de deur open. De scharnieren verzetten zich krakend.

‘Ziet er leeg uit,’ zei hij terwijl hij instapte. De sleutel zat in het contact, dus draaide hij hem om, maar er gebeurde niets. ‘Hij doet het niet meer,’ deelde hij mee.

‘Iemand heeft hem gejat en hier gedumpt,’ stelde Ginger vast.

Hij begon er alweer genoeg van te krijgen en gaf een trap tegen een van de spatborden. Rick had zijn broek opengeritst en plaste in de varens.

‘Pis is goed tegen brandnetelsteken,’ informeerde Alan hem, wat hem als reactie een opgestoken middelvinger opleverde.

Jimmy stond nu bij de achterkant van de auto en duwde op de knop van de kofferbak. Die kwam een klein stukje omhoog en bleef toen steken.

‘Help me even,’ droeg hij Ginger op, en ze krompen allebei ineen toen de achterraut uit elkaar spatte. Toen ze zich omdraaiden, zagen ze Rick staan, die de steen had gegooid en nu stond te grijzen terwijl hij aarde van zijn handen veegde.

‘Jezus man!’ schreeuwde Jimmy.

‘Laten we gaan,’ luidde Ricks reactie.

‘Er ligt iets in de kofferbak,’ zei Ginger. Hij wachtte tot de anderen bij hem kwamen staan.

‘Het lijkt wel een skelet,’ zei Alan.

‘Zeker een grap of zo,’ zei Rick. ‘Ik vind het er niet echt uitzien, jij?’

‘Hoe ziet een echt skelet eruit dan, professor?’ snauwde Jimmy. Hij nam foto’s met zijn telefoon. De anderen haalden hun eigen smartphone tevoorschijn om hetzelfde te doen.

‘Het heeft haar,’ zei Ginger. ‘Haar en een overhemd.’

‘We moeten hem smeren,’ stelde Rick voor. ‘Laat iemand anders hem maar vinden.’ Hij draaide zich om en begon moeizaam de helling op te klimmen. ‘Waar wachten jullie op?’ riep hij naar de anderen. Ginger en Alan keken elkaar aan en probeerden te besluiten wat ze moesten doen. Toen hoorden ze Jimmy’s stem en draaiden ze zich naar hem toe. Hij hield zijn telefoon bij zijn oor en vroeg of hij kon worden doorverbonden met de politie.

Siobhan Clarke parkeerde haar auto op de toegangsweg, achter een rij voertuigen van verschillende hulpdiensten. Een agent in uniform controleerde haar legitimatie en wees haar vervolgens waar ze in het bos moest zijn. Ze opende de kofferbak van haar Vauxhall Astra, deed haar schoenen uit en trok een paar rubberlaarzen aan.

‘Heel verstandig,’ zei de agent terwijl hij naar zijn eigen schoeisel keek, dat onder de modder zat.

‘Dit is niet mijn eerste keer,’ verduidelijkte Clarke.

De achterdeuren van de bestelbus van de technische recherche stonden open en een technicus zocht naar iets wat ze kennelijk nodig hadden.

‘Heeft Haj de leiding?’ vroeg ze, en ze kreeg een bevestigend knikje als antwoord. Ze knikte zelf ook en liep verder. Haj Atwal was een van de beste technisch rechercheurs van Police Scotland. Clarkes telefoon trilde in haar hand. Ze werd gebeld door een nummer dat begon met 0131. Er was net genoeg bereik, dus nam ze op.

‘Hallo?’

Het bleef stil aan de andere kant van de lijn. Ze keek op het scherm. *Oproep beëindigd*. Clarke herkende het nummer niet, maar dat verbaasde haar niets. Hetzelfde was een dag eerder drie keer gebeurd, en de dag daarvoor ook. Ze had steeds gedacht dat de beller het verkeerde nummer had gedraaid, maar nu begon ze dat te betwijfelen. Ze liep langs vier fietsen. De jongens waren met een auto naar het politiebureau gebracht om een verklaring af te leggen. Hun fietsen zouden later gebracht worden – als iemand er tenminste aan dacht.

Ze deed er meer dan vijf minuten over om bij de geul te komen. Eerst hoorde ze de stemmen, toen begon ze de gestalten te ontwaren. Aan een paar bomen waren dikke touwen vastgemaakt. Een technisch rechercheur kwam de geul uit geklommen en hees zich met enige moeite overeind terwijl een andere het touw ernaast gebruikte om juist naar beneden te gaan.

‘*Survival of the fittest,*’ mompelde een agent naast Clarke.

Ze wierp een blik over de rand en zag de auto. Een groot deel van de camouflage was verwijderd. Er werden foto’s genomen en de bodem rondom het voertuig werd onderzocht. Er werden booglampen gebracht en aangesloten op een mobiele generator – het was nog vroeg in de middag, maar het licht begon al af te nemen.

‘Een arts was zeker niet nodig?’

‘Niet om iemand beter te maken,’ antwoordde de agent. ‘Maar de lijkschouwer is wel beneden.’

Iedereen in de geul droeg dezelfde witte overall met capuchon, maar toch herkende Clarke Deborah Quant. Quant zag haar ook en zwaaide. De persoon naast Quant leek te vragen wie Clarke was, en toen ze antwoordde stak hij ter begroeting zijn hand op. Even later klom hij de geul uit, wat hem heel makkelijk af leek te gaan. Hij deed zijn capuchon af en gaf Clarke een hand.

‘Ik ben hoofdinspecteur Sutherland, maar zeg maar Graham,’ zei hij. ‘Ben jij inspecteur Clarke?’

‘Siobhan,’ antwoordde Clarke.

‘En ken je onze patholoog?’

Clarke knikte. ‘Wat weten we van het slachtoffer?’

‘Het is een man. Deborah wil niet zeggen hoelang hij al dood is. Er lijkt sprake te zijn van schedelletsel.’

Clarke keek om zich heen. ‘Geen makkelijke plek om naartoe te rijden.’

‘Ik denk dat het hier vroeger iets toegankelijker was dan tegenwoordig. We weten niet of hij nog leefde toen hij de geul in ging of dat hij al geboeid in de kofferbak lag.’

‘Hoe oud is de auto?’

‘Weten we nog niet. De nummerborden zijn verwijderd. Er is nergens een belastingplaatje te zien en we hebben niets gevonden in het dashboardkastje of in de kleding. We geven alles aan het lab en dan zien we wel wat zij zeggen.’

‘Is het niet een maffe zelfmoord?’

Sutherland haalde zijn schouders op. ‘Deborah denkt niet dat het schedelletsel is veroorzaakt door de val. De wond zit op het achterhoofd en lijkt veroorzaakt te zijn door een wapen.’

‘Je zei dat hij geboeid was?’

‘Nou ja, min of meer.’ Hij zocht iets op op zijn telefoon en draaide het scherm naar haar toe. Ze zag een foto van de binnenkant van de kofferbak, een close-up van twee benen en twee voeten. Een groezelige spijkerbroek, volledig versleten van de ouderdom, en half vergane witte sportschoenen. Om de enkels zaten handboeien. Clarke keek Sutherland vragend aan, maar die kon alleen zijn schouders ophalen.

Het kantoor van het Team Zware Delicten was gevestigd in politiebureau Leith. Sutherland had gezegd dat hij Clarke daar zou zien.

‘Weet je waar het is?’ had hij gevraagd.

‘Ja.’

Ze belde haar eigen bureau, Gayfield Square, om te laten weten dat ze die dag ergens anders zou zijn.

‘Gedetacheerd bij het TZD,’ zei agent Christine Esson. ‘Denk maar niet dat ik niet jaloers ben.’

‘Ik laat je wel weten hoe het loopt.’

‘Waarschijnlijk willen ze alleen maar van je weten waar ze iets te drinken en een warme hap kunnen krijgen.’

‘Bedankt voor het vertrouwen, Christine.’ Clarke hoopte maar dat Esson haar kon horen lachen. Ze hing op en ging de TZD-kamer in. Die was op een paar bureaus en stoelen na leeg. Zo was de situatie nu, als gevolg van de veranderingen bij Police Scot-

land – de lokale opsporingsdiensten hadden een ondergeschikte rol gekregen, er werd een gemotiveerd team gedropt om de zaak op zich nemen en daar werden een paar vertrekken voor beschikbaar gesteld. Clarke kende Graham Sutherland niet, maar ze had wel van hem gehoord. Ze vroeg zich af waarom hij haar erbij wilde hebben.

Toen ze achter zich een geluid hoorde, draaide ze zich om. Sutherland kwam de kamer in en keek naar haar. Hij was lang en atletisch gebouwd. Ze schatte hem begin vijftig. Kort, blond haar, een enigszins gebruint gezicht en een blik in de ogen waaraan ze kon zien dat hem weinig ontging. Onder zijn donkergrijze pak, dat er als nieuw uitzag, droeg hij een netjes gestreken wit overhemd met een donkerblauwe stropdas.

‘Hetzelfde als altijd,’ merkte hij op terwijl hij het vertrek in zich opnam. ‘Ik wil wedden dat de ramen helemaal vastzitten en dat de helft van de stopcontacten het niet doet.’

‘En de bureauladen klemmen vast ook behoorlijk.’

Hij glimlachte even. ‘De rest van het team komt zo. Ik denk niet dat je iemand zult kennen.’

‘Wat me op de vraag brengt, meneer...’

‘Ik had gezegd dat je me Graham kon noemen.’

‘Ik bedoel, als je de stad niet kent, zijn er betere gidsen dan ik.’ Ze had haar armen over elkaar geslagen. Hij keek haar aan.

‘Ik heb goede dingen over je gehoord, Siobhan. Ik kan zelf de weg wel vinden in Edinburgh, maar ik hoop dat je me kunt helpen bij deze zaak. En trouwens...’ Hij slikte in wat hij had willen zeggen.

‘Trouwens?’

‘Ik weet dat je onenigheid hebt gehad met de ACA. Je bent de eerste niet en je zult de laatste niet zijn.’ Hij deed een stap naar haar toe en hield zijn hoofd een beetje schuin. ‘Zoals ik het zie, is de politie één grote familie. Daar moet de ACA soms aan herinnerd worden.’

‘Ik ben geen zielig geval, Graham.’

Hij knikte. Ze hoorden stemmen de trap opkomen. ‘De echte zielige gevallen komen zo die deur door. We houden een kort voorstelrondje en dan gaan we aan het werk, oké?’

‘Oké.’

Clarke deed de wc-deur op slot en ging zitten. Ze tikte de namen in op haar telefoon zodat ze die zou onthouden. Er was nog een inspecteur – Callum Reid. Hij had rood haar en sproeten en zag er zo jong uit dat hij Clarkes zoon zou kunnen zijn. Hij was de kamer binnengekomen met een kaart in zijn handen, die hij had uitgevouwen en aan de muur had gehangen. Het bos en de dorpen en grotere plaatsen daaromheen stonden erop.

‘Hier zullen we het mee moeten doen tot we ergens een whiteboard vandaan kunnen halen,’ had hij gezegd.

Sutherland had Clarke aangekeken met een blik die leek te zeggen dat dit typisch iets voor Reid was. *Mr Efficiency* typte ze op haar telefoon naast zijn naam. De twee brigadiers hadden wel iets weg van een komisch tv-duo uit de jaren zeventig. George Gamble was een gezette figuur in een driedelig ruitjespak, met daarboven een blozend gezicht en een warrige haarbos. Tess Leighton was een centimeter of tien langer, en zo dun dat Clarke zich afvroeg of er misschien anorexia in het spel was. Ze had een bleke huidskleur en donkere wallen onder haar ogen. De twee agenten daarentegen leken wel broer en zus. Ze hadden allebei blond haar, waren ongeveer even lang en ook ongeveer even oud, waarschijnlijk nog ergens midden in de twintig. Phil Yeats stelde zich voor met de mededeling dat je zijn naam uitsprak ‘als de dichter’.

‘Dat zegt hij er altijd bij,’ zei agent Emily Crowther terwijl ze Clarke een hand gaf.

Het team was pas sinds kort bij elkaar en was geselecteerd door Sutherland, die zelf nog maar een handjevol grote onderzoeken had geleid. Terwijl hij dat aan Clarke vertelde, had ze de onderliggende boodschap begrepen: ‘Dus stel me niet teleur.’ Toen waren ze alle-

maal voor de kaart gaan staan, en Callum Reid had het bos met een dikke zwarte markeerstift omcirkeld.

Toen Clarke in het wc-hokje de namen van haar nieuwe collega's in haar telefoon had gezet, tikte ze met de rand van het toestel tegen haar kin. Ze wist nu in elk geval waarom ze bij het team was gehaald: om de ACA duidelijk te maken dat politiemensen elkaar niet laten vallen. De ACA was de anticorruptieafdeling van Police Scotland. De organisatie had bijna een halfjaar geprobeerd Clarke ergens op te pakken. Ze waren nu klaar met haar, maar Clarke ging ervan uit dat ze het opnieuw zouden proberen. Ze wist dat het hen dwarszat dat ze niet het gewenste resultaat hadden behaald. *Je bent de eerste niet en je zult de laatste niet zijn.* Sutherland had haar verteld dat hij in het verleden ook met de ACA in aanraking was gekomen. Was haar detachering misschien zijn manier om zijn vroegere plaaggeesten duidelijk te maken dat ze dood konden vallen? Ze hoopte van niet. Hij had gezegd dat hij goede dingen over haar had gehoord. En dat was verdomme terecht ook – ze was een goede rechercheur, en ze had behoorlijk moeten afzien om zover te komen.

Haar telefoon begon over te gaan. Deze keer verscheen er een naam in plaats van een nummer. Ze glimlachte flauwtjes en nam op.

‘Ik zat net aan je te denken,’ zei ze.

‘Was het een Polo?’ John Rebus klonk opgewonden.

‘Wat?’

‘Die auto in het bos. Je moet uitzoeken of het een rode Volkswagen Polo was.’

‘Hoe weet jij dat?’

‘Ze zeiden op de radio dat er een lichaam in lag.’

Clarke kneep haar ogen tot spleetjes. ‘Vertel je me nou dat je denkt te weten wie het is?’

‘Ik zeg niet dat het zo is, ik zeg dat het zou kunnen.’

‘En ga je het me vertellen?’

Het bleef even stil. ‘Hebben ze je op de zaak gezet?’

‘Ik zit bij het TZD.’

‘Heel goed. Dus je bent in Leith?’ Ze glimlachte, ze kon het niet helpen, en hij leek het aan te voelen. ‘Ik mag dan met pensioen zijn, mijn hersens zijn nog actief.’

‘Je hersens mogen actief zijn, jij bent dat niet.’

‘Wat bedoel je daarmee?’

‘Slechts een van ons tweeën is tegenwoordig rechercheur. Dus geef me een naam en ik trek hem na.’

‘Ik wijt het aan de moderne technologie, weet je.’

‘Wat wijt je daaraan?’

‘Dat jouw generatie zo weinig onthoudt. Jullie zijn vergeten hoe je informatie moet opslaan.’

‘John...’ Ze zuchtte. ‘Geef me gewoon die naam.’

‘Je vraagt niet eens hoe het met me gaat.’

‘Ik heb je vorige maand nog gezien.’

‘Misschien is mijn situatie ernstig verslechterd.’

‘Is dat zo?’

‘Niet dusdanig dat je het zou merken.’

‘Goed om te horen.’ Er viel een stilte en ze vroeg: ‘John? Ben je er nog?’

‘Ik ben onderweg.’

‘Zo werkt het nie...’ Maar Rebus had al opgehangen.

Clarke kwam overeind en maakte de deur van het hokje open. Ze waste haar handen en liep terug naar het kantoor. Het team probeerde druk te lijken terwijl het wachtte tot de apparatuur, andere spullen en het extra personeel arriveerden. Reid benadrukte de noodzaak van een televisie of monitor waarop ze konden bijhouden hoe de zaak in de media werd besproken, en Leighton voegde daaraan toe dat iemand de social media in de gaten zou moeten houden als bron van informatie en geruchten. Ze hadden een bureau te weinig, dus Yeats en Crowther moesten er een delen. Dat leken ze niet erg te vinden, en ze waren gezellig aan het kletsen tot ze doorhadden dat Graham Sutherland klaar was met het telefoongesprek dat hij had gevoerd.

‘Volgens Deborah Quant hebben we een forensisch antropoloog nodig. Ze neemt contact op met...’ – hij keek naar de aantekening die hij zelf had opgeschreven – ‘Aubrey Hamilton. Die zit kennelijk in Dundee.’

‘Maar er komt dus een sectie?’ vroeg Callum Reid. Hij stond bij zijn kaart, alsof hij zich ervan wilde vergewissen dat niemand anders er aanspraak op maakte.

Sutherland knikte. ‘Waarbij Hamilton professor Quant assisteert. Ondertussen zijn de vingerafdrukken van die jongens afgenomen zodat die buiten beschouwing kunnen worden gelaten. Ik denk dat Haj ze wel zou willen vermoorden, om zo rond te banjeren door zijn plaats delict en overal gebroken glas achter te laten.’

‘Wat valt er te zeggen over de handboeien?’ George Gamble had zijn jasje uitgedaan en stak zijn duimen in zijn giletzakken.

‘Goede vraag.’ Sutherland keek de teamleden een voor een aan. ‘Ideeën?’

‘Ze zagen er stevig uit,’ zei Tess Leighton met haar lijzige stem. Ze zat kaarsrecht in haar stoel, als een afkeurende juffrouw Brodie.

‘Het zijn echte,’ beaamde Sutherland.

‘Bedoel je dat ze van de politie zijn?’

‘Dat weten we nog niet.’

‘Maar ze zaten om de énkels,’ zei Callum Reid hoofdschuddend. ‘Dat is toch niet logisch?’

‘Tenzij je wilt voorkomen dat iemand wegrent,’ merkte Phil Yeats op.

Sutherland wreef bedachtzaam met een vinger over zijn neus. ‘Heb jij nog iets toe te voegen, Siobhan?’

Clarke schraapte haar keel. ‘Ik heb een bron die denkt dat hij mogelijk een naam voor ons heeft.’

Opeens werd de kamer gevuld met nieuwe energie. Reid vergat zijn hele kaart en liep met grote stappen naar Clarke toe. ‘Vertel op,’ zei hij.

‘Hij wilde het me niet vertellen.’

‘Dan gaan we met hem praten!’ Reid keek naar Sutherland en verwachtte dat hij zou knikken of iets zou zeggen, maar zijn baas keek naar Clarke.

‘Wie heb je precies gesproken, Siobhan?’

‘Een voormalig rechercheur. Hij is al een paar jaar met pensioen. En ik als ik hem een beetje ken, staat hij hier binnen tien minuten tot een kwartier op de stoep.’

‘Zou je ons iets over hem willen vertellen voordat hij hier is?’

‘In tien minuten tot een kwartier?’ Clarke snoof. ‘Ik denk niet dat ik hem recht zou kunnen doen.’

Sutherland leunde achterover en sloeg zijn armen over elkaar. ‘Probeer het toch maar.’

‘Ze wilden me bij de receptie niet doorlaten,’ klaagde Rebus terwijl Clarke voor hem uit de trap op liep. ‘Vroeger...’

Clarke bleef staan en draaide zich naar hem toe. ‘Gaat het wel goed met je, John? Ik bedoel, écht?’

‘Ik heb nog altijd COPD, als je dat bedoelt. Dat gaat niet weg.’

‘Ik weet het. Het wordt erger.’

‘Maar toch ben ik er nog,’ Rebus strekte zijn armen. ‘Als een spreekwoordelijk...’

‘Zwart schaap? Olifant in de porseleinkast?’

‘Ik wilde eigenlijk “geest in de machine” zeggen, maar toen realiseerde ik me dat dat eigenlijk geen spreekwoord is.’ Hij zweeg even en keek om zich heen. ‘Net als vroeger.’

‘Helemáál niet zoals vroeger, John,’ zei ze waarschuwend terwijl ze verder liep. Tegen de tijd dat ze op de overloop waren, hijgde Rebus. Hij nam even de tijd om op adem te komen en klopte op zijn zak om te controleren of hij zijn puffer bij zich had.

‘Ik ben voor eens en altijd gestopt met roken,’ liet hij Clarke weten.

‘En hoe is het met het drinken?’

‘Zo nu en dan iets lichts, meer niet, *m'lud*.’ Hij trok zijn schouders

naar achteren, zette een blik op die ze zich van vroeger herinnerde en liep snel langs haar heen de kamer in. Sutherland was al gaan staan. Hij kwam naar Rebus toe lopen en pakte zijn hand vast.

‘Je ontmoet niet elke dag een levende legende,’ zei hij.

‘Ik of jij?’ antwoordde Rebus. Sutherland glimlachte en bracht Rebus naar een stoel. Phil Yeats stond tegen een muur geleund; het was zijn stoel waar Rebus op ging zitten. Sutherland nam plaats achter zijn bureau en vouwde zijn handen.

‘Volgens Siobhan heb je mogelijk informatie voor ons, John. We zijn blij dat je er bent.’

‘Dat ben je misschien niet meer als je de naam hoort. Het was 2006.’ Rebus wees naar Callum Reid. ‘Toen liep jij nog in een korte broek rond, jongen.’ Tegen Sutherland zei hij: ‘Mogen de kinderen deze week mee naar het werk of zo?’

‘Inspecteur Reid is ouder dan hij eruitziet.’ Sutherland probeerde luchtig te doen, maar Clarke kon merken dat dat niet lang zou duren. Zijn toon waarschuwde Rebus, die weer om zich heen keek.

‘Slecht geheugen, zoals ik ook al tegen Siobhan zei. Als het klopt wat ik denk, was jullie auto hoogstwaarschijnlijk van Stuart Bloom.’ Hij wachtte en keek naar Sutherland, die zijn voorhoofd fronste.

‘Ik zat in 2006 nog in Inverness,’ zei de hoofdinspecteur ten slotte.

‘En jij, Siobhan?’ Rebus stak een vinger op. ‘Ik kan je helpen je geheugen op te frissen – je was tijdelijk overgeplaatst naar Five. Drie maanden meen ik, vrijwel precies toen de zaak speelde.’

‘Die privédetective?’ zei Clarke knikkend. ‘Ik weet nog dat we het erover gehad hebben. Hij was opeens spoorloos verdwenen.’

‘Die ja,’ zei Rebus. ‘Doet het een belletje rinkelen?’ Hij keek om zich heen, maar iedereen keek hem uitdrukingsloos aan. Callum Reid was echter al druk in de weer met zijn telefoon en zocht online de naam op. Toen de anderen doorhadden wat hij deed, volgden ze zijn voorbeeld – iedereen behalve Sutherland, want zijn telefoon was gaan trillen. Hij hield hem bij zijn oor.

‘Hoofdinspecteur Sutherland,’ zei hij. Hij keek onafgebroken naar Rebus terwijl hij luisterde. Hij bedankte de beller en zwaaide met zijn telefoon in Rebus’ richting. ‘Er bellen burgers. Andere burgers, moet ik eigenlijk zeggen. Drie van hen noemden exact dezelfde naam als jij.’

‘Privédetective uit Edinburgh,’ las Reid voor van zijn scherm. ‘Verdwenen in maart 2006. Zijn partner is ondervraagd...’

‘Zakenpartner?’ viel Sutherland hem in de rede.

‘Levenspartner,’ zei Rebus. ‘Stuart Bloom was homo. Zijn vriend was de zoon van Alex Shankley, een rechercheur van Moordzaken in Glasgow.’

‘Was de vriend een verdachte?’ vroeg Sutherland.

‘Een van de vele,’ antwoordde Rebus. ‘Maar wanneer niets op een misdrijf wijst en er geen lichaam boven water komt...’

Sutherland was opgestaan en liep naar de kaart. Rebus kwam bij hem staan.

‘Is er toen in het bos gezocht?’

Rebus knikte langzaam. ‘Meerdere keren, lijkt me.’

Sutherland draaide zich half naar hem toe. ‘Hoezo?’

‘Vanwege de eigenaar.’

‘Voor de draad ermee, John,’ snauwde Sutherland, wiens geduld op was.

‘De man voor wie Stuart Bloom werkte. Een filmproducent die Jackie Ness heet. Ness’ huis staat vanaf de weg gezien aan de andere kant van het bos.’ Rebus bestudeerde de kaart en duwde zijn vinger op een specifieke plek. ‘Daar ongeveer. En met “huis” doe ik het misschien geen recht – het is eerder een landhuis.’

‘Woont Ness er nog?’

Rebus haalde zijn schouders op.

Sutherland richtte zich tot de anderen. ‘Zoek dat voor me uit,’ zei hij tegen niemand in het bijzonder.

‘Een computer zou handig zijn,’ zei Phil Yeats. ‘Ik kan mijn notebok wel even uit mijn auto halen.’

Sutherland knikte. Toen zei hij tegen Rebus: ‘Zo heten laptops tegenwoordig.’

‘Dat weet ik wel,’ antwoordde Rebus vinnig. ‘En wat gebeurt er nu?’

Bedachtzaam zei Sutherland: ‘Jij bent betrokken geweest bij het toenmalige onderzoek. Het zou handig zijn als je ons vertelt wat je weet.’

‘Ervan uitgaande dat het echt de auto van die Bloom is én dat hij in de kofferbak lag,’ zei Tess Leighton.

‘We moeten ons open opstellen,’ beaamde Sutherland. ‘Maar in-tussen zou John misschien een verklaring kunnen afleggen, gewoon om alles overzichtelijk te houden. Ik neem aan dat het papierwerk ergens ligt opgeslagen?’

‘De DCB zal het meeste wel hebben,’ zei Rebus achteloos, terwijl hij deed of hij de kaart bekeek.

‘De DCB?’

‘Ik weet dat het tegenwoordig de ACA heet, maar in 2006 was het nog de Dienst Corruptiebestrijding. Sommigen van jullie moeten nodig hun geschiedenis een beetje bijspijkeren. Dit speelde al voor het ontstaan van Police Scotland. We hadden toen nog de acht regionale eenheden...’

‘Waarom was de DCB erbij betrokken, John?’ onderbrak Sutherland hem.

Rebus deed net of hij even moest nadenken. ‘Nou,’ zei hij ten slotte, ‘we wisten er een enorme klerezooi van te maken. De DCB was zeg maar de kers op de taart.’

‘Het klopt wel wat hij zegt,’ zei Callum Reid, die op zijn telefoon keek en er met zijn duim overheen veegde. ‘De familie Bloom heeft tijdens en na het onderzoek zeker twaalf klachten ingediend. Vorig jaar zelfs nog.’

Rebus knikte en keek Sutherland aan. ‘Het zou alles een stuk makkelijker maken als er iemand anders dan Stuart Bloom in die auto bleek te zitten. Kan het zelfmoord zijn geweest?’

‘Ik denk dat we dat wel kunnen uitsluiten. Iemand heeft de auto gecamoufleerd met takken en varens.’

‘Hij zou dat gedaan kunnen hebben voordat hij in de kofferbak klom, als hij echt niet gevonden wilde worden.’

George Gamble lachte schamper. ‘Ooit iemand gezien die zelfmoord heeft gepleegd met handboeien om zijn enkels?’

‘Handboeien?’ Rebus keek vragend van Sutherland naar Siobhan Clarke en weer terug.

‘Ik denk niet dat we dat specifieke detail al openbaar willen maken,’ zei Sutherland terwijl hij Gamble boos aankeek.

‘Politiehandboeien?’ drong Rebus aan.

Sutherland stak een hand op naar Rebus. ‘Laten we niet op de zaken vooruitlopen. Misschien moeten we even gaan zitten zodat jij je verhaal kunt doen.’

‘Een kop thee zou er wel in gaan.’

Sutherland knikte en richtte zich tot Clarke. ‘Siobhan, jij bent hier degene die de buurt kent...’

‘Er zit een lunchroom aan de overkant van de straat, dat lijkt me de beste optie.’

Sutherland haalde een briefje van twintig pond uit zijn zak en stak dat naar haar uit.

‘Wacht even hoor,’ zei ze klagend. ‘Moet ik gaan?’

‘Ik delegeer,’ zei hij met een uitgestreken gezicht.

Ze griste het geld uit zijn hand en liep naar Emily Crowther. ‘Hup jij.’

Crowther fronste haar wenkbrauwen en leek er niets voor te voelen het geld aan te nemen, dus legde Clarke het op haar bureau en schoof het naar haar toe.

‘Goed gedelegeerd,’ merkte Rebus met een flauwe glimlach op. Toen zei hij tegen Graham Sutherland: ‘Waar moet ik beginnen?’

3

In een straat met bungalows in Blackhall, een rustige woonwijk afgezien van de automobilisten die de aangrenzende – en drukkerere – Queensferry Road wilden vermijden, duwde Rebus het smeedijzeren hek open. De scharnieren maakten geen geluid en de tuin was aan weerszijden van het tegelpad goed onderhouden. Twee containers – een voor huisvuil, de andere voor groenafval – waren al op de stoep gezet. Geen van de burens was daar nog aan toegekomen. Rebus belde aan en wachtte. Na een tijdje werd de deur geopend door een man die ongeveer even oud was als hij, al zag hij er een paar jaar jonger uit. Bill Rawlston had zijn conditie tijdens zijn pensionering op peil gehouden, en de ogen achter het leesbrilletje waren nog net zo intelligent als vroeger.

‘John Rebus,’ zei hij, terwijl hij Rebus met een zwaarmoedige blik van top tot teen bekeek.

‘Heb je het gehoord?’

Rawlstons mond trilde een beetje. ‘Natuurlijk. Maar niemand zegt nog dat hij het is.’

‘Dat is een kwestie van tijd.’

‘*Aye*, dat zal wel.’ Rawlston zuchtte en stapte achteruit de gang in. ‘Kom dan maar binnen. Wil je thee of iets sterkers?’

‘Thee is prima.’

Rawlston keek over zijn schouder terwijl hij naar de keuken liep. ‘Dit is de eerste keer sinds ik je ken dat je iets te drinken afslaat.’

‘Ik schijn een milde vorm van COPD te pakken te hebben.’

‘Wat is dat in godsnaam?’

‘*Chronic obstructive pulmonary disease* – vroeger beter bekend als longemfyseem.’

‘Echt iets voor jou om iets op te lopen waar het woord “*cop*” in zit.’

‘Aye, het voelt als een lot uit de loterij.’

‘Toch vind ik het rot voor je. “Chronic” en “obstructive” klinken allebei niet geweldig.’

‘En hoe gaat het met jou, Bill?’ vroeg Rebus.

‘Beth is vorig jaar overleden. Rookt haar hele leven een pakje per dag, en dan struikelt ze, stoot haar hoofd en overlijdt aan een bloedprop. Niet te geloven, hè?’

De keuken zag er smetteloos uit. Het bord en de soepkom die Rawlston voor de lunch had gebruikt, stonden afgewassen op het afdruiptrek. De plastic verpakking waar de soep in had gezeten was ook al afgespoeld – buiten stond ongetwijfeld een container klaar.

‘Suiker?’ vroeg Rawlston. ‘Ik weet het niet meer.’

‘Alleen melk, dank je.’ Niet dat Rebus van plan was de thee op te drinken; hij zat vol met het spul na zijn bezoek aan Leith. Maar terwijl de thee werd klaargemaakt, had hij de tijd om Bill Rawlston te taxeren. En hij wist dat ook Rawlston de gelegenheid te baat nam om wat dingen op een rijtje te zetten.

‘Deze kant op,’ zei Rawlston, die zijn gast een mok overhandigde en voor hem uit liep naar de kleine huiskamer, waar een eetkamer naast lag. Familiefoto’s, snuisterijen en een boekenkast vol paperbacks en dvd’s, die Rebus aandachtig bestudeerde.

‘Je hoort tegenwoordig weinig meer van Alistair MacLean,’ merkte hij op.

‘Waarschijnlijk met goede reden. Ga zitten en vertel me wat je op je lever hebt.’

Er stond een bijzettafeltje naast Rawlstons favoriete leunstoel. Daar lagen twee afstandsbedieningen en een telefoon op, plus een reservebril. Waarschijnlijk weerspiegelden de kleurrijke schilderijen aan de muren de smaak van Beth en niet die van haar man. Rebus

ging op de rand van de bank zitten, met de mok in zijn handen.

‘Als hij het is, gaat het waarschijnlijk om moord. Aan de beschrijving van het lichaam te horen was hij de hele tijd dat we hem zochten vermoedelijk al dood.’

‘Het lichaam is gevonden in Poretoun Woods?’

Rebus knikte.

‘We hebben daar gezocht, John, dat weet jij ook. Tientallen mensen... honderden uren...’

‘Ik weet het nog.’

Stuart Bloom woonde in Comely Bank, ten noorden van het stadscentrum van Edinburgh. Het dichtstbijzijnde politiebureau, dat tevens het hoofdbureau was, was Lothian and Borders op Fettes Avenue – dat in de volksmond het ‘Grote Huis’ werd genoemd –, dus daar werd het onderzoeksteam ondergebracht, in twee kamers die normaal gesproken gebruikt werden voor vergaderingen van de hoge piefen. Hoofdinspecteur Bill Rawlston kreeg de leiding, met Rebus en zes andere rechercheurs onder zich. Tijdens de eerste briefing had Rawlston de groep meegedeeld dat het zijn laatste jaar voor zijn pensionering was.

‘Voor ons allebei,’ had Rebus hem onderbroken. Rawlston had hem strak aangekeken.

‘Dus wil ik resultaat boeken. Geen geluier. Geen lekken naar de pers. Geen achterbaks gedoe. Als je politiek wilt bedrijven, kun je een paar straten verderop bij het parlement terecht, begrepen?’

Maar er was wél geluierd, er was informatie doorgesluist naar bevriende journalisten en achterbaksheid was aan de orde van de dag geweest.

Rawlston zette zijn mok op het tafeltje naast hem. ‘Stel dat hij het is...’

‘Ze zullen een moordonderzoek instellen,’ zei Rebus. ‘En de pers zal in al de oude verhalen gaan spitten, die onze mensen nu al aan het opdiepen zijn. Dan moeten we nog rekening houden met de familie.’

‘Had je gehoord dat ze vorig jaar weer aan mijn kop zeurden?’

Rebus knikte.

‘Wat hen betreft was het allemaal vanaf het allereerste begin één grote samenzwering, waar wij de spil van waren. Nou, uiteindelijk hebben ze officiële excuses van de grote baas gekregen.’

‘Vlak voordat hij op een zijspoor werd gezet.’

‘Hij zei dat we al die vervloekte klachten van ze met “institutionele arrogantie” hadden afgehandeld. De brutaliteit van die kerel...’

‘Terwijl niemand ooit heeft bewezen dat we het onderzoek verkeerd hebben aangepakt,’ voelde Rebus zich geroepen daaraan toe te voegen. Toen Rawlston niets zei ging hij verder: ‘Ik meen me te herinneren dat de moeder het best te omschrijven viel als opvliegend.’

Rawlston maakte een schamper geluid. ‘We hebben ons uit de naad gewerkt, en er kon nog geen bedankje vanaf.’

‘Integendeel zelfs.’

‘Ik was gek op mijn werk, John, maar op het eind was ik enorm opgelucht dat ik kon vertrekken.’ Na een korte stilte vroeg hij: ‘En jij?’

‘Ze moesten me aan mijn haren wegslepen. Later ben ik zelfs nog een paar keer teruggegaan om aan cold cases te werken.’

‘En nu?’

‘Iedereen schijnt het erover eens te zijn dat ik ben uitgerangeerd.’

‘Dus wat brengt je dan hier?’

‘Ik vond gewoon dat je het moest weten. Er is al een team samengesteld. Ik heb ze net gesproken, dus nu kennen ze in elk geval een deel van het verhaal. Maar ze zullen de dossiers afstoffen, en vroeg of laat zullen ze de familie ondervragen, en de leden van het eerste onderzoeksteam.’ Rebus’ stem stierf weg.

‘We zullen ons weer moeten verdedigen.’ Rawlston leek wel door de muren van de huiskamer heen te staren. ‘Volgens mij heb ik meteen al geweten dat het zo’n zaak was die je meeneemt in je graf. In mijn geval zal dat niet zo lang meer duren.’

Rebus wachtte even voor hij antwoordde. ‘Hoelang heb je nog?’

‘Een halfjaar tot een jaar. Ik krijg steeds te horen dat ik er heel goed uitzie. Ik sport nog en eet genoeg groente... ik slik ook allerlei pillen.’ Rawlston glimlachte wrang. ‘Ik heb nog nooit één sigaret gerookt, maar ik ben dertig jaar getrouwd geweest met iemand die wel rookte. Dat gelóóf je toch niet? En dan staat dit me aan het einde nog te wachten – al die shit uit het verleden waar ze me mee blijven lastigvallen.’ Hij keek Rebus aan. ‘Kun jij een vinger aan de pols houden, John? Me op de hoogte houden van de ontwikkelingen?’

Rebus knikte. ‘Waarschijnlijk wel.’

‘Ze willen ons begraven, weet je. Ze moeten niets hebben van mensen als wij. We doen ze denken aan vroeger, en aan hoe het vroeger werd gedaan.’

‘Je had het eerder over een samenzwering waar wij bij betrokken waren...’ Rebus had zijn mok, waar hij geen slok uit had genomen, op het vloerkleed gezet en kwam overeind. ‘Dus wat zou je zeggen als ik je vertelde dat het lichaam in de auto handboeien om had?’

‘Handboeien?’

‘De technische recherche zal wel snel weten of het politiehandboeien waren. Wat natuurlijk niet hoeft te betekenen dat ze door iemand van de politie zijn gebruikt.’

‘De Chuggabugs?’

Rebus haalde zijn schouders op. ‘Hoor je nog wel eens iets van ze?’

‘Ze waren op Beths begrafenis, maar ze zijn niet gebleven om nog iets te drinken.’

‘Zitten ze nog bij de politie?’

‘We hebben elkaar niet echt gesproken.’ Rawlston ging staan, rechte zijn schouders en deed zijn hoofd naar achteren. Maar Rebus wist nu dat dat puur voor de show was. De man had pijn, en die pijn liet zich niet verdringen.

‘Ik heb gewetensvol gehandeld, John,’ zei hij zacht. ‘Ik heb alles naar beste vermogen gedaan. Misschien was dat voor sommige mensen bij lange na niet genoeg, maar als er iets is wat je kunt doen... iets wat ze ervan weerhoudt mijn reputatie te besmeuren...’

Rebus knikte langzaam. De twee mannen keken elkaar aan, en allebei wisten ze dat ze tijdens dit gesprek niet helemaal eerlijk waren geweest.

‘Niet alleen j  uw reputatie, Bill,’ zei Rebus, die zag dat Rawlston zo dicht bij hem kwam staan dat hij even bang was dat het tot een omhelzing zou komen. Maar in plaats daarvan gaf de man Rebus een klopje op zijn onderarm.

‘Ik loop wel even mee naar de deur,’ zei Bill Rawlston zacht.

Hij had eindelijk een parkeerplek voor zijn Saab gevonden en was een paar stappen van zijn flat in Arden Street verwijderd, toen hij achter zich een autodeur hoorde opengaan.

‘Ik vroeg me al af wanneer ik je zou zien,’ zei hij tegen Siobhan Clarke.

‘Mag ik mee naar boven?’

‘Ik moet Brillo uitlaten.’

Dan houd ik je gezelschap.’

Hij stak een hand naar haar uit; zijn sleutels bungelden aan een vinger. ‘Zijn riem hangt in de gang. Poepzakjes liggen in de keukenla onder de waterkoker.’

Ze pakte de sleutels aan. ‘Wat scheelt eraan, ouwe, kun je geen trappen meer aan?’

‘Ik zie het nut niet wanneer er jongere benen beschikbaar zijn.’

Clarke opende de deur van het flatgebouw en ging naar binnen. Maar ze had gelijk – de twee steile Edinburghse trappen begonnen zonder meer een probleem te worden. Hij moest steeds vaker even pauzeren op de eerste overloop, en soms had hij ook zijn puffer nodig. Hij had overwogen zijn flat van de hand te doen en iets op de begane grond te kopen, een appartement met een eigen ingang of een bungalow. Misschien zou hij dat ook wel een keer doen.

Brillo blafte opgewonden terwijl Clarke met hem naar beneden liep, waar de buitenwereld wachtte met zijn overvloed aan dingen om te zien en te ruiken.

‘The Meadows?’ gokte ze, terwijl ze de riem aan Rebus probeerde te geven.

‘Ja, The Meadows,’ zei hij. Hij stak zijn handen in zijn zakken en begon te lopen.

‘Ik ben niet zo goed met honden,’ waarschuwde Clarke terwijl Brillo de riem strak trok.

‘Je doet het prima,’ verzekerde Rebus haar. De lucht was helder en het was een paar graden boven nul. Er liep een groepje studenten langs, zwaaiend met draagtassen vol flessen.

‘Je flat kan wel een schoonmaakbeurt gebruiken,’ deelde Clarke mee.

‘Je mocht alleen in de keuken komen.’

‘Je keuken kan wel een schoonmaakbeurt gebruiken,’ corrigeerde ze zichzelf.

‘Bied je aan om het te doen?’

‘Ik heb het een beetje druk de laatste tijd. Ik dacht dat vanwege Deborah en zo...’

‘Professor Quant en ik hebben een soort time-out.’

‘O.’

‘Niet dat we ruzie hebben of zo. Eerlijk gezegd denk ik dat ik jou de schuld zou moeten geven.’

‘Hoezo?’

‘Omdat je haar zoveel werk te doen geeft.’ Rebus wachtte even. Toen zei hij: ‘Die Sutherland van je lijkt me wel een goeie.’

‘Tot dusver klaag ik niet.’

‘Het is pas je eerste dag, Siobhan. Er zal nog genoeg misgaan. En de andere teamleden?’

‘Die lijken me prima.’

‘Moet je nu niet bij ze zijn, iets met ze opbouwen onder het genot van een paar drankjes na het werk?’

‘Je weet waarom ik hier ben, John.’

‘Zeg het maar.’

‘Ik wil het hele verhaal horen.’

‘Denk je niet dat ik Sutherland alles heb verteld?’

‘Dat zou dan voor het eerst zijn geweest.’

‘Maar ik heb niet gelogen, dat moet je me nageven. Is er al vooruitgang geboekt sinds ik vertrok?’

‘Niet echt.’ Ze haalde diep adem. ‘Dus Stuart Bloom was een privédetective en was door een man die Jackie Ness heet in de arm genomen om meer te weten te komen over de aankoop van een stuk grond. Ness lag al lange tijd overhoop met een andere zakenman, Adrian Brand...’

‘Tegenwoordig Sir Adrian Brand.’

‘Brand wilde een groot natuurgebied kopen om er een golfbaan op aan te leggen; Ness vond datzelfde stuk grond perfect geschikt voor een filmstudio. Hij vermoedde dat Brand mensen smeergeld betaalde om de overeenkomst te bezegelen, maar hij had bewijs nodig...’

‘En daarom verscheen Stuart Bloom op het toneel.’

‘Hij had journalistiek en informatica gestudeerd en kon hacken. Had een vrij open relatie met een docent...’

‘Derek Shankley.’

‘Shankleys vader was rechercheur in Glasgow...’

‘Bij Moordzaken om precies te zijn.’

Ze waren bij Melville Drive aangekomen. The Meadows lag voor hen; een door bomen omzoomde grote speelweide met daarachter het oude ziekenhuis en de universiteit. Rebus stak zijn hand uit en maakte Brillo's riem los. Het hondje stooft weg. Clarke en Rebus bleven staan en keken met een half oog toe hoe Brillo langzamer begon te rennen en zijn territorium begon te besnuffelen.

‘Op de avond dat Bloom vermist raakte,’ ging Clarke verder, ‘had hij verslag uitgebracht bij Jackie thuis.’

‘Het prachtige Poretoun House,’ beaamde Rebus.

‘Dat toevallig naast Poretoun Woods staat. Het bos waar Blooms lichaam jaren blijkt te hebben gelegen.’

‘Als hij het is.’

‘Als hij het is,’ gaf Clarke toe. ‘Tess Leighton werkt vanavond

door om na te trekken of er in die tijd andere personen vermist zijn geraakt.’ Ze draaide zich naar hem toe. ‘En waarom is de DCB erbij betrokken?’

‘Onder andere omdat de familie erover had geklaagd dat we te weinig ons best deden. Zij zagen Blooms vriend als verdachte en vonden dat wij te makkelijk voor hem waren.’

‘Vanwege zijn vader?’

‘Alex Shankley was een keiharde rechercheur uit Glasgow. Echt een macho. Voetbal op zaterdag, warme lunch op zondag. Hij zat voor zijn werk achter bendes met messen en ander uitschot aan.’

‘En hij schaamde zich voor zijn zoon?’

‘Misschien. Dat weet ik niet. Maar er werd beweerd dat het gewaardeerd zou worden als we ervoor konden zorgen dat Derek zo min mogelijk genoemd werd. Dat zou tegenwoordig niet zo makkelijk zijn, maar toen waren er heel wat journalisten die ons goed gezind waren.’

‘Maar wacht even, Bloom had een journalistieke opleiding gedaan. Zou de pers niet willen weten wat er met een van hun eigen mensen was gebeurd?’

Rebus haalde zijn schouders op. ‘Hij is niet lang genoeg journalist geweest om vrienden te maken.’

‘Oké, dus hoe zit het met die ontmoeting met Jackie Ness?’

‘Een reguliere update in het landhuis. Bloom had opdracht gekregen te blijven doen wat hij deed.’

‘En wat deed hij dan?’

‘Rondvragen, hier en daar een drankje betalen, inbreken in computers...’

‘Heb jij in zijn computer gekeken toen hij verdween?’

‘Niet zelf, maar het team wel. Hij had geen kantoor maar werkte vanuit huis. Zijn laptop is nooit boven water gekomen – of moet ik notebook zeggen? We hebben zijn telefoon ook nooit gevonden. We wisten alleen dat hij in de weken na zijn vermissing geen mails opende, niemand belde en geen geld opnam.’

‘Dachten jullie dat hij dood was?’

Rebus knikte. ‘Ruzie met zijn vriend, de verkeerde opgepikt bij een club, op het verkeerde moment op de verkeerde plek beland.’

‘Stel dat hij probeerde in te breken in het huis van Adrian Brand, of misschien in zijn kantoor,’ speculeerde Clarke.

‘We hebben echt iedereen ondervraagd, de meeste mensen meer dan eens. Er waren toen nog niet zoveel beveiligingscamera’s, maar toch kon je niet makkelijk zomaar verdwijnen. We wachtten tot er iemand ging praten, maar dat gebeurde niet.’

‘Zijn ouders zijn onderweg hiernaartoe,’ zei Clarke zuchtend.

‘Waarvandaan?’

‘Ze wonen tegenwoordig in de buurt van Dumfries.’

‘Denk je dat zij het lichaam kunnen identificeren?’

‘Waarschijnlijk gaat dat met DNA. Maar Graham vraagt Jackie Ness om naar de kleding te kijken. Hij schijnt Bloom als laatste te hebben gezien. Ze vragen het ook aan Derek Shankley. Kun jij je herinneren wat Bloom aanhad op de avond dat hij verdween?’

Rebus schudde zijn hoofd.

‘Volgens de kranten een rood ruitjesoverhemd, een spijkerjasje en een blauwe spijkerbroek – dezelfde kleding als het lichaam in de Polo droeg.’ Ze staaarde hem aan. ‘Ik moet weten wat je voor me achterhoudt, John.’

‘We hebben het meeste wel besproken.’

‘Volgens mij niet.’

‘Het is fijn om je te zien, Shiv. Ik had alleen gewild dat het niet zo zou aflopen.’

Ze zette grote ogen op. ‘Hoe?’

Rebus knikte naar de plek waar Brillo was neergehurkt. ‘Dat jij degene bent die het poepzakje heeft.’

Clarke’s telefoon begon te trillen. Ze probeerde teleurgesteld te kijken terwijl ze Rebus het kleine zwarte zakje gaf. ‘Ik moet deze opnemen,’ zei ze.

Toen Rebus terugkwam, met Brillo weer aan de lijn, vroeg hij wie er had gebeld.

‘Het is niks,’ zei ze, maar het lukte haar niet haar irritatie verborgen te houden.

‘Zo klinkt het niet.’

‘Ik word de laatste tijd gebeld door een nummer dat begint met 0131, maar wanneer ik opneem wordt er opgehangen.’

‘Het is geen nummer dat je herkent?’ Ze schudde haar hoofd. ‘Heb je geprobeerd om terug te bellen?’

‘Eén keer. Ze namen niet op.’

‘Geen voicemail of zo?’ Rebus wees naar haar telefoon. ‘Probeer het nog een keer. Dan heb je wat te doen terwijl ik naar de vuilnisbak loop.’

Tegen de tijd dat hij het zakje had weggegooid, kwam ze naar hem toe lopen. ‘Er nam iemand op,’ zei ze. ‘Het is een telefoonsel aan Canongate.’

‘En wie nam er dan op?’

‘Volgens mij een toerist. Hij zei dat hij toevallig langskwam.’

‘Dat is wel een beetje geheimzinnig. Hoe vaak ben je gebeld, zei je?’

‘Ik weet niet, tien, twaalf keer.’

‘Steeds door hetzelfde nummer?’

Ze bekeek haar oproeplijst. ‘Twee verschillende nummers.’

‘Check het andere, misschien levert dat het antwoord op. Dat zou een rechercheur doen, inspecteur Clarke.’ Ze glimlachten even naar elkaar, maar toen begon Rebus te hoesten.

‘Dat koude weer is heel vervelend.’

‘Maar gaat het wel?’

‘Ik lijk weer een winter overleefd te hebben. Vorige week heb ik mijn jaarlijkse ademhalingstest gedaan. Mijn longen zijn zeventig procent.’

‘De winter is nog lang niet voorbij – er is sneeuw op komst uit Rusland, misschien wel een heleboel.’

‘Een goede reden om binnen te blijven.’

‘Je bent een beetje afgevallen, dat helpt vast.’

‘Wie kan zich eten veroorloven met een politiepensioen? Maar er zijn ook pluspunten...’

‘Zoals?’

‘Als ik een infectie oploop, zou ik daar wel eens aan kunnen overlijden – het volmaakte excuus om me niet sociaal te hoeven gedragen. Bovendien kan ik niet naar grote vervuilde steden zoals Londen.’

‘Had je plannen om daarheen te gaan?’

‘Nooit van mijn leven.’ Hij keek naar Brillo. ‘Ik weet het trouwens van de ACA,’ gaf hij toe.

‘Wat?’

‘Ik spreek wel meer mensen van de politie. Waarom had je het me niet verteld?’

‘Wat valt er te vertellen?’

‘Jezus, Shiv, ik ben zo vaak berispt dat ik een wandelende encyclopedie ben wat betreft het aanpakken van die klootzakken.’

‘Misschien wilde ik het op mijn eigen manier doen en niet op de jouwe. Trouwens, het stelde niet zoveel voor. Ze waren alleen maar aan het vissen, net als de DCB in de zaak van Stuart Bloom.’ Ze liet een korte stilte vallen en zei toen: ‘Tenzij jij en de jouwen écht iets verborgen hielden?’

‘Geen commentaar, edelachtbare.’

Ze stonden wel een halve minuut zwijgend naast elkaar. Er rende nog een laatste eenzame jogger langs, er was weinig verkeer op straat en op de naburige Bruntsfield Links waren een paar honden aan een blafwedstrijd begonnen, waardoor Brillo zijn oren spitste.

Uiteindelijk zei Rebus: ‘Als je niet bang bent voor bacteriën zouden we naar mijn huis kunnen gaan voor een kop koffie.’

Maar Clarke schudde haar hoofd. ‘Ik kan beter naar huis gaan. Ik zie Deborah waarschijnlijk morgen; moet ik iets tegen haar zeggen?’

‘Niets wat ik haar zelf niet kan vertellen. Als je maar niet over de keuken begint.’

Clarke redeneerde dat Canongate toch op de route lag, dus sloeg ze bij North Bridge rechts af en keek ze om zich heen of ze telefooncellen zag. Er stonden er een paar voor een kiltwinkel, niet ver van het John Knox House. Dit was nog altijd toeristenterritorium. Ze reed door en stelde vast dat het rustiger – en ogenschijnlijk ook donkerder – was aan het einde van de straat, waar de moderne architectuur van het Schotse parlement afstak tegen het eeuwenoude Palace of Holyroodhouse aan de overkant. Ze gebruikte de rotonde om te keren. De telefooncellen bij de kiltwinkel waren de enige die ze had gezien, dus parkeerde ze ervoor en stapte uit. Ze zagen er geen van beide erg uitnodigend uit, met hun vieze ruiten vol resten van half verwijderde flyers.

Ze haalde haar eigen telefoon tevoorschijn en belde het nummer. Het gerinkel kwam uit de cel aan haar rechterhand. Clarke hing op en trok de deur open. Er hing een flauwe urinegeur, die desondanks in haar neus bleef hangen. Ze bestudeerde de binnenkant van de cel, inclusief de vloer, maar zag niets wat haar belangstelling wekte. Ze deed de deur weer dicht en tikte op het tweede onbekende nummer waardoor ze gebeld was. En ja hoor, deze keer kwam het gerinkel uit de linker cel. Clarke keek de straat in en strekte haar nek om alle ramen op de bovengelegen verdiepingen te kunnen zien. Op haar telefoon stonden de data en tijdstippen van alle verschillende oproepen. Ze was twee keer vroeg in de middag gebeld, een aantal keren tussen zeven en negen uur 's avonds en één keer om middernacht.

Was het iemand die hier in de buurt woonde en een telefooncel gebruikte om niet getraceerd te kunnen worden? Het kwam haar voor als een ouderwetse aanpak. Als je anoniem wilde bellen, kon je dat met je mobiele telefoon doen; je hoefde alleen maar je nummerherkenning uit te zetten. Maar er waren manieren om dat te omzeilen, dat wist elke rechercheur. Verkeerde er iemand in moeilijkheden? Of had iemand het verkeerde nummer gekregen? Misschien verwachtte de beller elke keer een man aan de lijn te krijgen. Of anders was het misschien een lukrake grap. Ze had zelfs wel eens gehoord van auto-

matische oproepen, alleen maar om te controleren of de lijnen en systemen nog goed functioneerden. Het kon van alles zijn.

Aan de overkant van de straat zat een pub die McKenzie's heette, en even kwam ze in de verleiding er naar binnen te gaan. Ze had thuis echter meer dan genoeg gin, plus de noodzakelijke tonic en citroen. Er was een man de slecht verlichte kroeg uit komen lopen om een sigaret te roken. Ze liep naar hem toe en gaf hem een knikje.

'Is dit jouw stamkroeg?'

'Aye.'

'Zie je wel eens iemand die telefooncellen gebruiken?' vroeg ze wijzend.

Hij zoog rook in zijn longen en hield die even vast voor hij weer uitademde. 'Wie gebruikt er tegenwoordig in godsnaam nog een telefooncel?'

'Niet iedereen heeft een mobieltje.'

'Ik geloof er niks van. Ben je van de politie?'

'Misschien.'

'Nou, vertel, wat is er aan de hand?'

'Gewoon wat vervelende telefoontjes.'

'Hijgers bedoel je? Jezus, dat doet me aan vroeger denken... Het is mijn vrouw eens overkomen. Jaren geleden, hè.'

'En de pub – heb je daar de laatste tijd nieuwe mensen gezien?'

'Vooral Amerikanen en Chinezen die koffie en iets te eten willen. Tegenwoordig verdienen ze meer met maaltijden dan met drank. Zal ik een oogje in het zeil blijven houden?'

'Dat zou ik zeer waarderen.' Ze vond een visitekaartje in haar zak. 'Ik werk vanuit Gayfield Square. Ze kunnen me altijd een boodschap sturen.'

'Mooie naam, Siobhan,' zei hij terwijl hij het kaartje bekeek.

'Mijn ouders vonden van wel, ja.'

'Wil je iets van me drinken, Siobhan?'

Clarke keek overdreven afkeurend. 'Wat zou je vrouw daarvan zeggen?'

‘Ze zou zeggen: “Goh Robbie, ik wist niet dat je het nog in je had.”’

Hij grinnikte terwijl Clarke terugliep naar haar auto.

Ze reed haar hele straat door zonder een parkeerplek te vinden, dus eindigde ze om de hoek langs een gele streep. Ze had een bordje met POLITIE dat ze op het dashboard kon leggen, maar dat was vragen om vernieling, wist ze uit ervaring. In plaats daarvan besloot ze zichzelf eraan te herinneren de Astra te verplaatsen voordat de parkeerplicht de volgende ochtend aan het werk gingen. Een paar late uitgaanders liepen door Broughton Street met hun fastfooddoosjes, hun stemmen hees van het lachen. Er schalde dreunende muziek uit een van de ramen boven haar, maar goddank in het gebouw tegenover het hare. Er zat iemand in een geparkeerde auto. Het gezicht werd verlicht door een telefoonscherm, maar toen Clarke haar sleutel had gevonden en het slot van de voordeur had geopend, was het donker in de auto. Ze verzekerde zich ervan dat de deur met een klik achter haar in het slot viel.

Het trappenhuis was netjes en goed verlicht, en de enige post die er op haar lag te wachten, was de gebruikelijke reclamerommel. Ze liep de trap op naar haar overloop, maakte de deur van haar flat open en deed het licht aan. Ze vroeg zich af hoe het zou zijn om verwelkomd te worden door Brillo of een andere hond. Misschien was het leuk als er iemand op je wachtte wanneer je thuiskwam. In de keuken deed ze water in de waterkoker. Rebus’ keuken was er helemaal niet zo slecht aan toe geweest, vergeleken bij de vieze vaat in haar gootsteen. Met het kokende water liep ze naar de huiskamer, waar ze even bij het raam bleef staan. Ze kon de auto beneden op straat nog net onderscheiden, en het raam aan de bestuurderskant was weer verlicht. Het raampje ging open, er kwamen een hand en een pols naar buiten en de telefoon werd op de deur van de flat gericht. Ze zag een flits toen de foto werd genomen.

‘Verdomme, wat is dat nou?’ mompelde Clarke. Ze bleef nog

even staan kijken en liep toen met grote passen de gang weer in, griste haar sleutels mee en liep naar de trap. De motor van de auto draaide toen ze de deur van het flatgebouw openrukte. De koplampen gingen aan en de wielen draaiden naar buiten toen de auto wegreed van de parkeerplaats. Ze kon de bestuurder niet goed zien en had geen idee of het een man of een vrouw was. Terwijl de auto optrok struikelde ze over de stoeprand, en het duurde even voor ze weer rechtop stond. Tegen die tijd was de auto Broughton Street al ingereden en verdwenen. Geen merk, geen nummerbord. Ze staarde naar de lege plek waar de auto had gestaan en besloot haar eigen auto daarheen te verplaatsen.

‘Je moet het altijd van de positieve kant bekijken, Siobhan,’ hield ze zichzelf voor terwijl ze naar de hoek liep.